

**Wes-Kaapse
Regering**

VIR JOU

Onderwys

GRAAD 12

VAARDIGHEIDSINTERVENSIE

LEERDERGIDS

2025

BRONGEBASEERDE WENKE: KOGNITIEWE VLAKKE

VLAK 1

- **Gee redes**, uit die bron, hoekom...
- **Aanhaling... bewysstukke / redes** uit die bron ...
- **Watter bewyse** in die bron dui daarop ...
- **Naam / Staat / Noem** ... enige lande / persone / bevoegdhede / versoeke van die bron ...
- **Volgens** die bron, naam...
- **Wie**, volgens die bron...
- **Wanneer**, volgens die bron...
- **Hoekom**, volgens die bron...
- **Wat**, volgens die bron...
- **Wat...** volgens die bron...
- **Hoe**, volgens die bron...
- **Identifiseer** in die bron ...
- **Gee enige...** in die bron...
- **Lys enige** ... / Maak 'n lys van... in die bron...
- **Volgens die bron...**
- **Definieer** (in jou eie woorde).... .

Hierdie tipe vrae **verwag direkte aanhalings**– wat jy in die bron sien **skryf PRESIES soos jy dit sien ('kopieer en plak')**,

Daar is EEN definisievraag ('definieer in jou eie woorde') – dit **MOET** in jou eie woorde beantwoord word (selfs al is die betekenis in die bron).

VLAK 2

- **Lewer** kommentaar op die slagspreuk/betekenis/betekenis/implikasie van die stelling
- **Lewer kommentaar** oor hoekom...
- **Verduidelik die term/konsep ...**
- **In konteks van...** verduidelik die term/konsep ...
- **In konteks van...** wat geïmpliseer word ...
- **In konteks van... watter gevolgtrekking** kan gemaak word uit die foto/spotprent rakende...
- **Verduidelik hoekom/hoe...**
- **Verduidelik die** boodskappe/betekenis ...
- **Verduidelik** wat die spotprenttekenaar bedoel met ...
- **Hoekom, dink jy...**
- **Hoekom het die...**
- **Gebruik die inligting in die bron en jou eie kennis** en lewer kommentaar op die stelling...
- **Gebruik die inligting in die bron** en u eie kennis, verduidelik waarom ...
- **Waarna verwys die stelling...**

Een definisievraag gevra **binne konteks** van die bron.

Antwoord in jou **eie woorde**.

VLAK 3

- **Lewer kommentaar op die bruikbaarheid** van hierdie bron vir 'n historikus wat navorsing doen ...
- **Verduidelik die betroubaarheid van** die bron aan 'n navorser wat die ...
- **Lewer kommentaar** op die beperkings van hierdie bron vir 'n historikus wat navorsing doen ...
- **Bestudeer bronne A en B.** Verduidelik hoe Bron A verskil van Bron B met betrekking tot die ...
- **Verwys na Bronne # en #.** Verduidelik hoe die bewyse in Bron # die inligting in Bron # rakende....
- Gebruik die inligting in die relevante bronne en u eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer **AGT reëls (ongeveer 80 woorde)** waarin u verduidelik ... [jou sleutelvraag ...].

Antwoord in jou **eie woorde**.

Pas die vaardighede wat jy aangeleer het toe en skryf soveel as wat jy kan.

VRAESTEL 1

VRAAG 1: HOE HET DIE BERLYNSE BLOKADE KOUE OORLOG SPANNING VERSKERP TUSSEN DIE VERENIGDE STATE VAN AMERIKA (VSA) EN DIE SOWJETUNIE (USSR) IN DIE LAAT 1940's?

BRON 1A

Die uittreksel hieronder verduidelik die redes vir die Berlynse Blokkade in 1949.

Duitsland het vinnig 'n boks geveg grond vir die Koue Oorlog geword. Nadat hulle hul besettingsones in die verslane Duitsland polities geherorganiseer het, wou die Britte en Amerikaners, die Duitse ekonomie laat herleef, wat radikale geldelike hervorming geïmpliseer het. Op 20 Junie 1948 het die Westerse Geallieerdes 'n nuwe rekeneenheid ingestel. Die Duitse Mark, die Deutsche Mark (DM), is in al die Westerse sones ingestel en vervang die Ryksmark, wat al sy waarde verloor het. Hierdie geldelike hervorming het die Oostelike sone moontlik gemaak, die idees van die voormalige Geallieerdes oor die ekonomiese en politieke organisasie van Duitsland, het elke dag meer in stryd met mekaar geraak.

In die hoop om Berlyn verenig te hou in die hart van die Sowjet-sone (1.1.3), en verwerping van wat dit die Anglo-Amerikaanse beleid genoem het om sonder konsultasie op te tree, het die USSR op 24 Junie 1948 op hierdie inisiatief gereageer deur 'n totale blokkade van die Westerse sektore van Berlyn. Die stad het in die Sowjet-sone gelê, maar die Amerikaners, die Britte en die Franse is in hul onderskeie besettingsones gevestig. Toegang tot Berlyn per pad, spoor en water was onmoontlik tot 12 Mei 1949. Kosvoorrade en elektrisiteit is afgesny. (1.1.4) Die instelling van die DM in die Westerse sektore van Berlyn was die amptelike oorsaak, maar die Sowjetunie wou waarskynlik die kapitalistiese eiland in sy besettingsone inneem deur die Britte, Franse en Amerikaners, Berlyn moes verlaat. Laasgenoemde het vinnig gereageer: die Geallieerde Lugbrug, was ingestel deur Generaal Lucius D. Clay, sou die gepaste Amerikaanse teenmaatreël wees.

[Vanaf <https://www.cvce.eu/en/education/unit-content>. Toegang op 12 Oktober 2021

1.1 Verwys na Bron 1A.

- 1.1.1 Definieer die konsep *Koue Oorlog* in jou eie woorde. / (1 x 2) (2)
WENK : Skryf in jou eie woorde
- 1.1.2 Waarom, **volgens die bron**, is die Reichsmark in 1948 deur die Deutsche Mark vervang? (2 x 1) (2)
WENK: Haal uit die bron aan (moenie jou eie woorde gebruik nie)
- 1.1.3 **Verduidelik die implikasie** van die stelling 'Die USSR het gehoop om Berlyn verenig te hou in die hart van die Sowjet-sone' met betrekking tot sy verdeling in vier sones. (1 x 2) (2)

WENK : Die leerder moet hierdie stelling in die bron vind en dit lees. Dan moet die leerder hierdie stelling interpreteer binne die konteks van die verdeling van Berlyn.

- 1.1.4 Hoe, volgens die bron, het die implimentering van 'n totale blokkade van die Westerse sektore op 24 Junie 1948 Berlyn geraak? Gee TWEE antwoorde. (2 x 1) (2)

BRON 1B

Die bron hieronder fokus op die reaksie van die Westers Magte op die Russiese blokkade van Berlyn in 1949.

... Slegs die lugkoridore (luggange) waaroor die vier oorwinnende magte in die Lug Ooreenkoms van 1945/46 ooreengekom het, was nie geaffekteer nie. As gevolg hiervan het die drie Westerse magte 'n lugbrug na Berlyn begin om die Stad en sy ongeveer twee miljoen inwoners van benodigdhede te voorsien. Die eerste Amerikaanse en Britse (1.2.1) vliegtuie het op 28 Junie 1948 by Tempelhof en Gatow -vliegveld geland (1.2.2) om goedere vir die mense van Berlyn te af te lewer. Dit was 'n ambisieuse plan wat nog nooit vantevore op so 'n groot skaal aangepak is nie en dit was onduidelik of dit sou slaag.

Baie ander vlugte het gevolg, maar niemand kon voorspel hoe lank die blokkade sou voort duur nie. Om daardie rede het die Westerse moondhede aanvanklik beplan om die stad in die winter te voorsien. Die doel van die eerste weke van die lugbrug was om elke dag 4 500 ton goedere na die stad te vervoer. In die herfs van 1948 is die aflewering van goedere tot 5 000 ton per dag verhoog (1.2.3). Steenkool het 'n groot gedeelte van hierdie tonnemaat opgemaak om die stad se energie behoeftes te voorsien,

... Die Britte het hulle Koninglike Lugmag (RAF) gemobiliseer en met samewerking van 25 maatskappye hoofsaaklik olie en petrol na die stad gevlieg. Ten spyte dat hul 23 persent van die totale Lugbrug aan die vervoer van vrag spandeer het, was die Britte ook verantwoordelik vir 'n deel van passasiersvervoer.

Die Westerse moondhede het die media baie effektief gebruik om (1.2.4) hierdie uitstaande doeltreffendheid bekend te maak. Die voortgesette positiewe beriggewing oor Geallieerde tonnemaat en die groeiende reputasie van die Westerse moondhede was beslis deel van die rede vir die opheffing van die Sowjet-blokkade op 12 Mei 1949. Ten spyte van die einde van die blokkade, is die Lugbrug vir nog vier maande tot in die laat somer van 1949 voortgesit.

Van <http://www.alliierenmuseum.de/en/topics/the-berlin-airlift.html>. Toegang verkry op 12 Oktober 2021.]

1.2 Lees Bron 1B

- 1.2.1 **Identifiseer TWEE vliegtuie** uit die bron wat *by die Berlynse lugbrug betrokke was.* (2 x 1) (2)

WENK : Die antwoord is in die bron, haal aan/kopiëer soos dit is.

- 1.2.2 **Gee die name van TWEE vliegvelde** waar vliegtuie op 28 Junie 1948 geland het om goedere te af te lewer. (2 x 1) (2)

- 1.2.3 **Lewer kommentaar oor waarom jy dink** dat die aanbod van goedere na Wes-Berlyn het van 4 500 tot 5 000 ton per dag toegeneem het. (1 x 2) (2)

WENK : Die leerder moet hierdie vraag lees en interpreteer en dan 'n antwoord verskaf deur hul eie woorde/kennis te gebruik .

- 1.2.4 **Verduidelik waarom jy dink** die Westerse moondhede die media gebruik het om hul humanitêre pogings bekend te maak. (2 x 2) (4)

BRON 1C

Die foto hieronder is deur 'n Amerikaanse fotograaf (1.3.2) geneem en beeld uit hoe voorrade in Wes-Berlyn tussen 1948 en 1949 afgelewer is.

[Van <https://www.defense.gov/News/Inside-DOD/Blog/article/2062719/the-berlin-airlift-what-it-was-sy-belangrikheid-in-die-koue-oorlog/>. Toegang verkry aan 12 Oktober 2021.]

1.3 Raadpleeg Bron 1C

- 1.3.1 **Verduidelik waarom jy dink** hierdie foto geneem is. (2 x 2) (4)

WENK : Die leerder moet na die foto verwys en besluit wat die fotograaf se bedoeling was met die neem van hierdie foto. Gee TWEE antwoorde.

- 1.3.2 **Verduidelik die beperkings van hierdie bron vir 'n historikus** wat die Berlynse Blokkade navors. (2 x 2) (4)

WENK: Lees die kontekstualisering. Soms kan die reaksie in die kontekstualisering gekry word. Oorweeg partydigheid, propaganda en die duidelikheid van die bron

- 1.4 Bestudeer Bronne 1B en 1C. **Verduidelik hoe die inligting** in Bron 1B die bewyse in Bron 1C aangaande Koue Oorlog-spanning tussen die Weste en die Ooste **ondersteun** . (2 x 2) (4)

WENK: VOORSTEL: Soek bewyse uit beide bronne wat mekaar ondersteun aangaande Koue Oorlog-spanning. Dit kan gedoen word deur die inligting wat mekaar ondersteun, uit te lig. Verwys na beide bronne in jou antwoord:
In Bron 1B noem dit ...
In Bron 1C wys dit ...
Albei bronne beklemtoon ...

BRON 1D

Die uittreksel hieronder skets die impak van die Berlynse Blokkade op die Verenigde State Van Amerika en sy bondgenote.

The Berlynse Blokkade en Lugbrug was 'n groot insident in die Koue Oorlog (1.5.1) omdat dit die eerste geval van direkte konflik tussen die VSA en die USSR was. Beide die blokkade en die lugbrug kon inderdaad 'n oorlog veroorsaak het. Dit het gevolglik bygedra tot wrywing tussen die twee supermoondhede. Die blokkade het die Westerse magte oortuig dat hulle militêr nouer met Westerse lande (soos Britanje en Frankryk) moet saam werk om hulleself teen die bedreiging van die Soviet Unie te beskerm. Dus was die stigting van NAVO deur die Westerse moondhede 'n direkte gevolg van die blokkade en lugbrug.

Verder het die VSA, Britanje en Frankryk in April 1949 die stigting van die Duitse Federale Republiek aangekondig (1.5.2) wat amptelik vir Duitsland in 'n Westelike en Oostelike blok verdeel het as gevolg van die spanning wat veroorsaak was deur die blokkade. Nog 'n belangrike gevolg van die blokkade en lugbrug was die voortsetting van die Westerse teenwoordigheid in Berlyn. Dit sal in die langtermyn verseker dat Berlyn nogsteeds 'n kwelpunt (probleem) in die Koue Oorlog-verhouding bly. Die bou van die Berlynse muur in 1961 het tot nog 'n krisis gelei. Soortgelyk, was die lugbrug vir propaganda in die VSA se oorwinning oor die Ooste (1.5.4) gebruik. Dit versterk die belangrikheid van Berlyn in die propaganda-oorlog tussen die Ooste en die Weste, wat dwarsdeur die Koue Oorlog geduur het.

[From <https://www.mytutor.co.uk/answers/58520/GCSE/History/What-were-the-consequences-of-the-Berlin-Blockade-and-Airlift-1948-49/>. Accessed on 12 October 2021.]

- 1.5 Bestudeer Bron 1D
- 1.5.1 **Waarom, volgens die bron, was die Berlynse blokkade en lugbrug 'n groot voorval tydens die Koue Oorlog?** (1 x 1) (1)
- 1.5.2 **Noem DRIE** Westerse lande wat *aangekondig is in die vorming van die Duits Federale Republiek.* (3 x 1) (3)
- 1.5.3 **Verduidelik die konsep** Berlynse Blokkade **in die konteks** van die Koue Oorlog. (1 x 2) (2)
- 1.5.4 **Gebruik die inligting in die bron en jou eie kennis** en verduidelik wat bedoel word met *'die lugbrug is as propaganda in die VSA gebruik om die oorwinning oor die Ooste te eis'.* (1 x 2) (2)
- 1.6 Gebruik die inligting in die relevante **bronne en jou eie kennis en** skryf 'n **paragraaf** van ongeveer AGT reëls (ongeveer 80 woorde) waarin jy verduidelik hoe die Berlynse Blokkade die Koue Oorlogspanning tussen die Sowjet Unie en die Verenigde State van Amerika in die laat 1940's verskerp het. (8)

WENK: Gebruik die inligting van vorige vrae en jou eie kennis om die sleutelvraag te beantwoord,

VRAAG 3: BURGERLIKE SAMELEWING PROTES VAN DIE 1960's TOT DIE 1970's: DIE US CIVIL REGTE BEWEGING

BRON 3A

Die bron hieronder fokus op sitstakinge wat gedurende die 1960's in Nashville, Tennessee, plaasgevind het.

Die Nashville Sitstakinge was van die vroegste nie-gewelddadige direkte-aksie-veldtogte wat Suider-rassesegregasie in die 1960's geteiken het. Die sitstakinge, wat van 13 Februarie tot 10 Mei 1960 geduur het, het gepoog om middagetoonbanke in die middestad in Nashville, Tennessee, te desegreger. Die betogings is gekoördineer deur die Nashville Studente Beweging (NSB) en die Nashville Christian Leadership Council (NCLC), wat hoofsaaklik bestaan uit studente van Fisk Universiteit, Baptist Theological Seminary en Tennessee State University. Diane Nash en John Lewis, wat albei studente aan die Fisk Universiteit was, het na vore getree as die belangrikste leiers van die plaaslike beweging.

Op 13 Februarie 1960, twaalf dae nadat die Greensboro, Noord-Carolina, sitstakinge begin het, het Nashville-kollegestudente die Kress (nou K-Mart), Woolworths en McClellan-winkels om 12:40 binnegegaan. Nadat hulle hul aankope gedoen het, het die studente by die middagetoonbanke gaan sit. Winkelleienaars het aanvanklik geweier om die studente te bedien en het die toonbanke toegemaak, met die bewering dat dit hul 'morele reg' was om te bepaal wie hulle wel of nie sou bedien nie. Die studente het die sitstakinge oor die volgende drie maande voortgesit en hul teikens uitgebrei om middagetoonbanke by die Greyhound- en Trailways-busterminals, Grant's Variety Store, Walgreens Drugstore en groot Nashville-afdelingswinkels, Cain-Sloan en Harvey, in te sluit.

[Van <https://www.blackpast.org/african-american-history/nashville-sit-ins-1960>. Toegang op 16 April 2021.]

VRAAG 3: WATTER IMPAK HET DIE SIT-INS OP DIE BURGERREGTEBEWEGING IN DIE VERENIGDE STATE IN DIE 1960's GEHAD?

Bestudeer Bronne 3A, 3B, 3C en 3D en beantwoord die vrae wat volg.

3.1 Lees Bron 3 A.

3.1.1 **Wat, volgens die bron** , het die Nashville-studente probeer bereik deur nie-gewelddadige weerstand in die 1960's? (1X1) (1)

WENK: Onttrek uit bron/die antwoord is van die bron

3.1.2 **Identifiseer** TWEE organisasies wat probeer het om segregasie in die suidelike state van Amerika te beëindig (2X1) (2)

3.1.3 **Definieer** *rasseskeiding* in jou eie woorde . (1 x 2) (2)

WENK: Gebruik jou eie woorde om die konsep te definieer

3.1.4 **Verduidelik waarom jy dink** winkeleienaars het verkeerd opgetree deur te weier om die Nashville-kollegestudente te bedien. (2 x 2) (4)

WENK: Gebruik die inligting om te verduidelik hoe jy dit verstaan.

BRON 3B

Die bron hieronder fokus op die dapper oomblik toe die vier Greensboro-studente standpunt ingeneem het teen segregasie in Amerika in die 1960's.

Op die middag van 1 Februarie 1960 het vier studente, David Richmond, Franklin McCain, Jibreel Khazan en Joseph McNeil van die Noord-Carolina Landbou- en Tegniese Kollege by die FW Woolworths se winkel, in die middestad van Greensboro, ingestap. Nadat hulle 'n paar persoonlike items gekoop het, het hulle by die winkel se middagetetoonbank gaan sit en probeer bestel. Omdat die studente swart was, het die personeel geweier om hulle te bedien. Hulle het sittend gebly totdat hulle gesluit het en stilweg belowe om die volgende dag terug te keer.

Sitstaking was vir dekades 'n sleuteltaktiek (metode) in die burgerregtestryd, maar hulle sukses was 'n kwessie van tydsberekening. Hoewel soortgelyke sitstakings reeds op 'n toetsbasis in Nashville opgevoer is, het iets omtrent die Greensboro-betoging nasionale aandag begin trek. Die vier studente het die volgende dag saam met 25 ander studente teruggekeer, en teen dag vyf van die sitstaking het meer as 300 ondersteuners, sommige van hulle wit, by die winkel verskyn en om die beurt die 65 middagetetoonbanksitplekke beset.

Alhoewel Greensboro as 'n "gematigde" suidelike stad beskou is, het spanning tussen wit en swart daar tasbaar (intensief) gegroei, gedeeltelik aangewakker deur bendes wit jeugdige wat by die geldwinkel bymekaargekom het en die studentebetogers beledig het. Die kontras tussen die ordelike, gedissiplineerde studente en hul weerbarstige wit teistersaars het nie verlore gegaan op joernaliste wat die middagete-toonbank dopgehou het nie. Soos steun vir die Greensboro-protes noordwaarts

versprei het, het sitstakings en "sit-downs" (ander vorm van sitstakings) vinnig deur die suide begin versprei. Teen die einde van die jaar is meer as 100 sulke betogings regoor die state van die ou Konfederasie gehou.

'n Kort moratorium (opskorting) nie 'n oplossing in Greensboro bring nie. Toe die studente terugkom, het winkelbestuur die middagetetoonbank gesluit, maar verliese weens 'n landwye boikot was te groot om te regverdig. Woolworths het minder as ses maande ná die oorspronklike betoging toegegee (ingegee) en sy middagetetoonbanke vir betalende klante van enige ras oopgemaak.

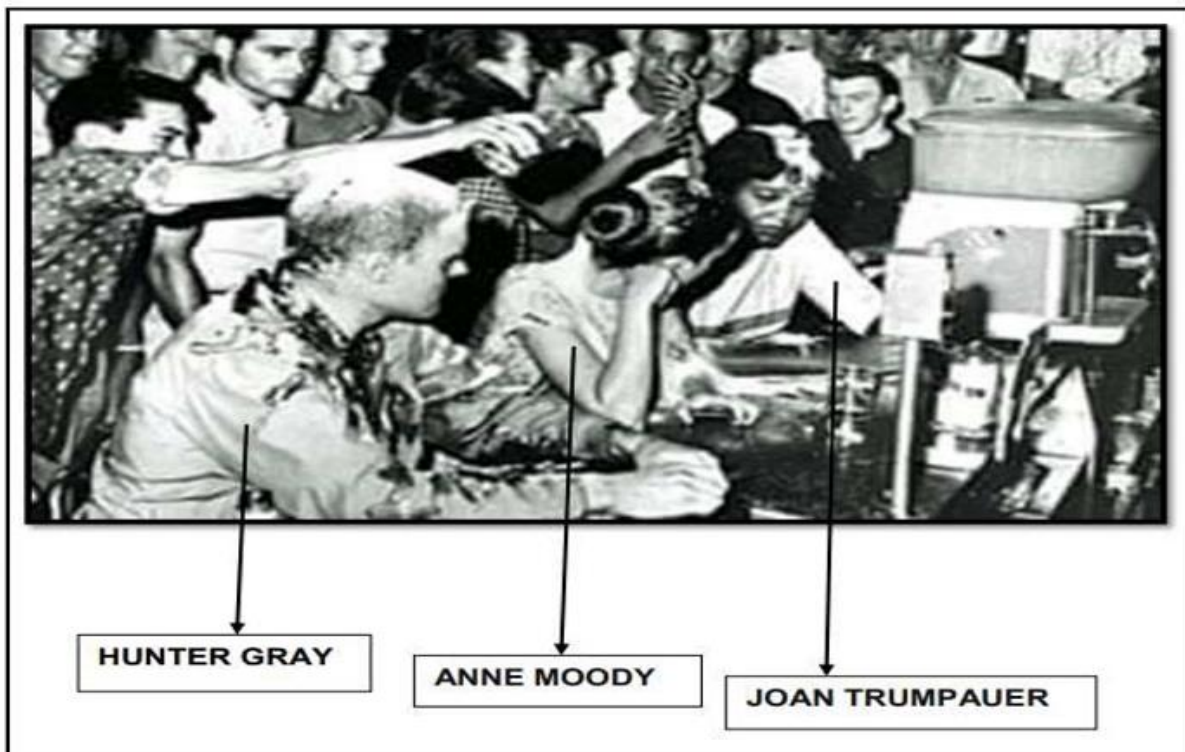
[Van https://www.abajournal.com/magazine/article/feb._1_1960_students_spark_civil_rights_sitins by middagetetoonbanke. Toegang op 18 April 2021.]

3. 2 Verwys na bron 3B.

- 3.2.1 **Identifiseer** VIER studente is by 'n toonbank in die Woolworths in Greensboro diens geweier is. (4 x 1) (4)
- 3.2.2 **Hoe , volgens die bron ,** weet ons dat die studente Martin Luther King se nie-gewelddadige benadering ondersteun om segregasie te beëindig? (1 x 2) (2)
- 3.2.3 **Gebruik die inligting uit die bron en jou eie kennis** en verduidelik tot watter mate die media die bevordering van burgerlike gehoorsaamheid beïnvloed het. (2 x 2) (4)
- 3.2.4 **Verduidelik waarom** Woolworths verplig was om segregasie by hul middagetetoonbanke te beëindig. (2 x 2) (4)

BRON 3C

Die bron hieronder, getiteld 'Dis ek in die prentjie, Hunter Gray', beeld insitbetogers in Jackson, Mississippi op 28 Mei 1963 uit, wat deur oproerige wit studente beledig en geteister word.

[From <https://www.theguardian.com/artanddesign/2015/mar/27/hunter-gray-1963-jacksonmississippi-sit-in#img-1>. Accessed on 19 March 2021.]

3.3 Bestudeer Bron 3C.

3.3.1 **Watter boodskap** word in die bron oorgedra oor die 'sit-ins'? (2 x 2) (4)

WENK: Kyk na die verskillende groepe/mense in die beeld en kyk na hul optrede en wat die moontlike gevolge kan wees, in die konteks van wat gevra word.

3.3.2 **Verduidelik waarom hierdie bron nuttig is** vir 'n historikus wat navorsing doen oor die ervarings van die studente wat betrokke by 'sit-ins' veldtogte was. (2 x 2) (4)

WENK: Begin jou antwoord met, "Die bron is nuttig omdat ..." en maak seker dat jou antwoord by die bron/onderwerp/vraag aansluit

BRON 3D

Die bron hieronder fokus op hoe die Greensboro-sitplek, studente in Georgia, Atlanta, beïnvloed het

Op 16 Februarie 1960, twee weke nadat die Greensboro-sitstaking begin het, het die Georgia State Wetgewer in Atlanta 'n wet aanvaar wat dit 'n misdadig maak om te weier om 'n besigheidplek te verlaat wanneer die bestuur dit beveel het. Die Komitee vir Appèl vir Menseregte (COAHR) het 'n direkte-aksie-veldtog van stapel gestuur. Op 15 Maart 1960 het 200 studente op 10 verskillende plekke in die middestad aan sitstakinge deelgeneem, insluitend die hoofstadgebou, die distrikshofgebou, stadsaal, busstasies en spoorwegstasies. Goewerneur Ernst Vandiver het inhegtenisnemings beveel wat gelei het tot die arrestasie van 77 studente. Die National Association of Coloured People (NAACP) het regsbystand vir die studente gereël.

In Mei 1960 het die Ku Klux Klan 'n saamtrek van 500 mense gehou, wat meer lede van swart gemeenskappe aangespoor het om die Appèl vir Menseregte te onderteken en die kniel-veldtog te begin. Die veldtog was egter nie so suksesvol soos die sitstakinge was nie. Gefrustreerd dat swart koerante nie die studente se perspektief op gebeure sou druk nie, het COAHR hul eie nuusbrieff begin publiseer en 20 000 eksemplare via die swart kerke versprei.

Dr. Martin Luther King Jr. het in 'n beduidende stap by die studente se ongehoorsaamheidsaksie aangesluit en is hy op 19 Oktober gearresteer. Daar was 'n nasionale verontwaardiging oor sy arrestasie en Robert Kennedy het die goewerneur van Georgia gebel en geëis dat hy vrygelaat word. King is twee dae later vrygelaat. Die verskerpte sitstakinge het verkoopsyfers met 13% afgebring. Uiteindelik het wit sake-eienaars die swart leierskap ontmoet om 'n plan vir desegrasie te bespreek.

[Vanaf <https://nvdatabase.swarthmore.edu/content/atlanta-students-sit-us-civilrights-1960-1961> Toegang op 19 Maart 2021.]

3. 4 Verwys na Bron 3D

3.4.1 **Identifiseer** uit die bron EEN openbare plekke waar die 200 studente betoog het. (1 x 1) (1)

3.4.2 **Gebruik die inligting uit die bron en jou eie kennis en verduidelik** hoekom die kniel-veldtog nie so suksesvol was nie. (2 x 2) (4)

3.4.3 **Definieer die konsep** *desegregasie in konteks* van die sit-ins in Suider-Amerika. (1 x 2) (2)

3.5 Verwys na Bron 3B en 3D. **Verduidelik** hoe die inligting in Bron 3B die bewyse in **Bron 3D ondersteun oor die ondersteuning vir sit-ins in die suidelike state** . (2 x 2) (4)

WENK: Identifiseer ooreenkomste tussen die bronne om die vraag te beantwoord

3.6 Gebruik die inligting in die relevante bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls (ongeveer 80 woorde) waarin jy verduidelik watter impak [*Vergelyking van Bronne 3B en 3D – V3*] die sit-ins gehad het op die Burgerregtebeweging in die Verenigde State van Amerika in die 1960's. (8)

WENK:

PVVS METODE:

P- punt (*ontwikkel argumentslyn of onderwerpsin*)

V- verduidelik (*brei meer uit oor 'n standpunt*)

V- voorbeelde (*voorbeelde van bewyse wat gebruik moet word om die argument te ondersteun*)

S- skakel (*resultate/ gevolge/ impak*)

Opstel Intervensie Program

- **Inleiding:**
    - Stel die onderwerp bekend.
    - Stel jou standpunt oor die vraag bekend.
    - Maak dit duidelik waaroor jy sal skryf.
  - **Inhoudsparagrafe (3 tot 5 paragrawe):**
    - Elke paragraaf praat oor een ding (hoofpunt).
    - Begin met waaroor jy gaan praat (hoofpunt).
    - Gee ten minste 3 feite of voorbeelde per paragraaf.
  - **Afsluiting:**
    - Som op wat jy gesê het.
    - Sê hoekom dit belangrik is.
-

Hou die PVVS-struktuur in gedagte wanneer jy die paragrawe in die liggaam van jou opstel skryf.

P	Punt: <ul style="list-style-type: none"> • Maak 'n hoofpunt (LOA) • Die belangrikste punt moet verband hou met jou standpunt/vraag/antwoord.
V	Verduideliking: <ul style="list-style-type: none"> • Verduidelik in meer besonderhede waaroor die hoofpunt gaan. • Koppel dit aan die vraag.
V	Voorbeeld: <ul style="list-style-type: none"> • Gee bewyse/voorbeelde wat by die hoofpunte aansluit. • Dit moet verband hou met/relevant wees met die vraag/onderwerp.
S	Skakel: <ul style="list-style-type: none"> • Verbind die inligting in die paragraaf met die vraag en, • Koppel dit aan jou houding.

Verskillende tipes opstelvrae:

Bespreek krities...	Stem jy saam...	Tot watter mate...
Besluit wat die belangrikste feite is en regverdig/verdedig/ staaf hoe jy tot hierdie gevolgtrekking gekom het/ toon voordele en nadele/ positiewe en negatiewe/ goed en sleg/ suksesse en mislukkings?	'n Verklaring sal gegee/verstrek word. Daar word van jou verwag om een kant te kies en daarby te hou, dus saam te stem/verskil en bewyse te verskaf oor hoekom jy dit doen.	Noem die mate waarin iets waar is. Hierdie vraag vra vir die volledige beoordeling van bewyse.

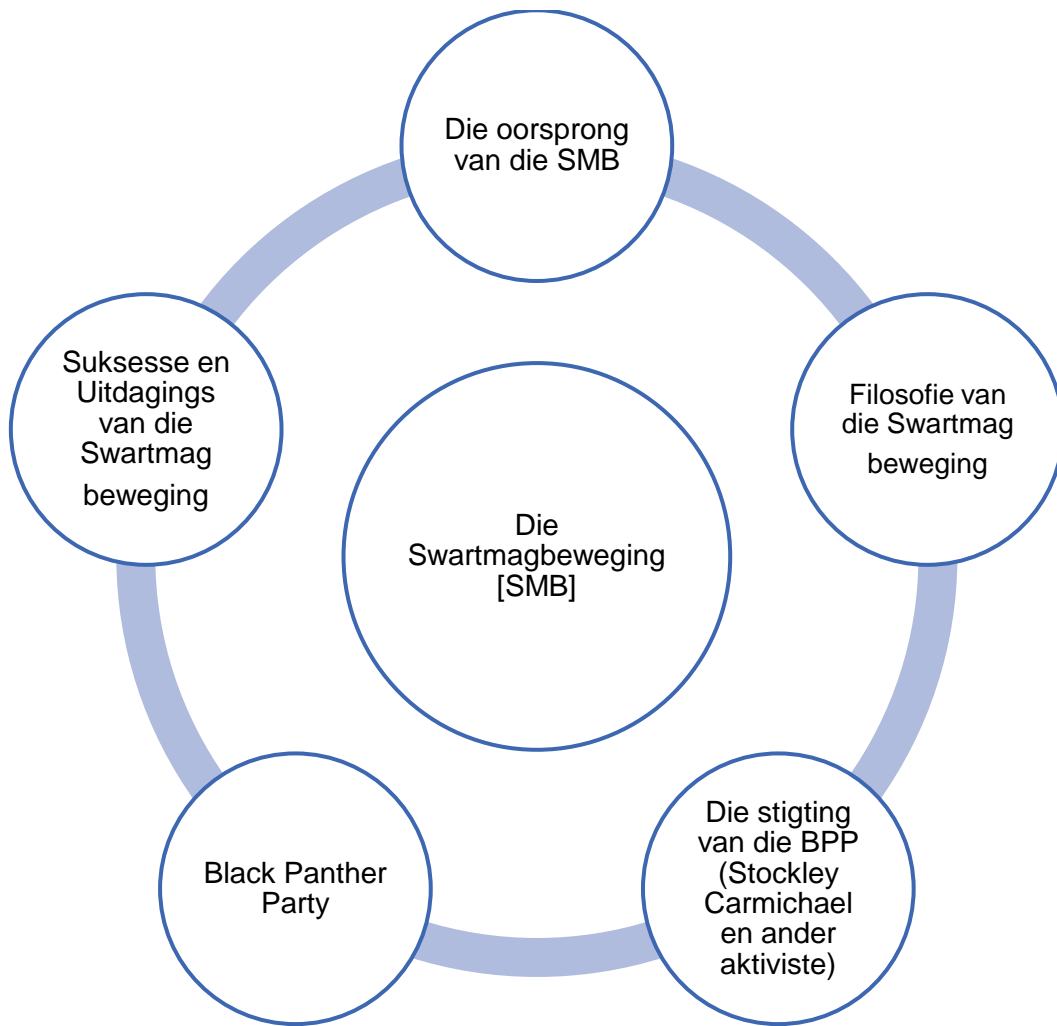
DIE UITBREIDING VAN DIE KOUE OORLOG – GEVALLESTUDIE: VIËTNAM

<p>Die taktieke wat die Viëtkong gedurende die oorlog in Viëtnam tussen 1963 en 1975 gebruik het, was suksesvol om die strategieë van die VSA ondoeltreffend te maak.</p> <p>Bespreek hierdie stelling krities in die konteks van die militêre strategieë wat beide die VSA en die Viëtkong tussen 1963 en 1973 in Viëtnam gebruik het.</p>	<p>Die taktieke wat die Verenigde State van Amerika (VSA) tussen 1960 en 1975 teen die Viëtkong gebruik het, het nie gehelp om die Viëtnamese te verslaan nie.</p> <p>Stem jy saam met die stelling? Motiveer jou antwoord deur relevante bewyse uit die tydperk 1965 tot 1975 te gebruik.</p>	<p>Verduidelik tot watter mate die tegnologiese superioriteit van die Amerikaanse weermag nie kon help om 'n klein weermag van Viëtkong-guerrillas in die Viëtnamese Oorlog tussen 1962 en 1973 te verslaan nie.</p>
<p>STANDPUNT REDE BEWYSE</p>	<p>INLEIDING</p> <p>Jy moet 'n inleiding hê, want dit verduidelik duidelik waarop jou opstel sal fokus en help die nasiener om die rigting van die argument wat jy in die opstel sal ontwikkel, te verstaan</p>	
<p>PUNT: VERDUIDELIK: VOORBEELDE: SKAKEL:</p>	<p>PARAGRAAF 1</p> <p>Veilige dorpies/strategiese gehuggies</p> <p>Wat was veilige dorpies en hoekom is dit gebou?</p> <p>Hoe is die burgers verskuif en wat was die gevolge?</p> <p>Verwys na die vraag.</p>	
<p>PUNT: VERDUIDELIK: VOORBEELDE: SKAKEL:</p>	<p>PARAGRAAF 2</p> <p>Golf van Tonkin</p> <p>Hoe het die Golf van Tonkin tot militêre ingryping gelei?</p> <p>Hoe is dit uitgevoer en wat was die uitkomst?</p> <p>Beklemtoon hoofpunt uit die vraag</p>	
<p>PUNT: VERDUIDELIK: VOORBEELDE: SKAKEL:</p>	<p>PARAGRAAF 3</p> <p>Operasie Rolling Thunder</p> <p>Wat was operasie Rolling Thunder en hoekom is dit ingestel?</p> <p>Hoe is dit uitgevoer en wat was die uitkomst?</p> <p>Beklemtoon hoofpunt uit die vraag</p>	
<p>PUNT: VERDUIDELIK: VOORBEELDE: SKAKEL:</p>	<p>PARAGRAAF 4</p> <p>Chemiese oorlogvoering: Agent Orange/Agent Blue/Napalm</p> <p>Verduidelik elke strategie/ konsep individueel en voorsien redes waarom dit ingestel is.</p> <p>Hoe is dit uitgevoer en wat was die uitkomst?</p> <p>Beklemtoon die hoofpunt uit die vraag.</p>	
<p>PUNT: VERDUIDELIK: VOORBEELDE: SKAKEL:</p>	<p>PARAGRAAF 5</p> <p>My Lai-slagting</p> <p>Wat was die My Lai-slagting en waarom is dit aangeval?</p> <p>Hoe is dit uitgevoer en wat was die uitkomst daarvan?</p> <p>Beklemtoon die hoofpunt van die vraag.</p>	
<p>PUNT: VERDUIDELIK: VOORBEELDE: SKAKEL:</p>	<p>PARAGRAAF 6</p> <p>Guerrilla-oorlogvoering</p> <p>Wat is guerrilla-oorlogvoering en waarom is dit gebruik?</p> <p>Hoe is dit uitgevoer en wat was die uitkomst daarvan?</p> <p>Beklemtoon die hoofpunt van die vraag.</p>	
<p>PUNT: VERDUIDELIK: VOORBEELDE: SKAKEL:</p>	<p>PARAGRAAF 7</p> <p>Hochi Minh-roetes , kennis van die plaaslike terrein en booby strikke</p> <p>Verduidelik elke strategie, wat dit was en hoekom dit ingestel is.</p> <p>Hoe is dit uitgevoer en wat was die uitkomst daarvan?</p> <p>Beklemtoon die hoofpunt van die vraag.</p>	
<p>PUNT: VERDUIDELIK: VOORBEELDE: SKAKEL:</p>	<p>PARAGRAAF 8</p> <p>VSA onttrekking uit die oorlog in Viëtnam/ Viëtnamisering</p> <p>Gee redes waarom die VSA aan Viëtnam onttrek het</p> <p>Hoe is dit uitgevoer en wat was die uitkomst daarvan?</p> <p>Beklemtoon die hoofpunt van die vraag.</p>	
<p>AFSLUITING KONTEKS</p>	<p>Som jou algehele idees op terwyl jy 'n finale perspektief verskaf.</p> <p>Maak seker dat jy nie nuwe inligting bekendstel nie.</p>	

ONAFHANKLIKE AFRIKA: GEVALLESTUDIE: KONGO

<p>Mobutu Sese Seko het positiewe veranderinge na die Kongo gebring deur sy politieke, ekonomiese en maatskaplike beleide, wat onmiddellik na onafhanklikheidswording in 1960 bekend gestel is. Bespreek hierdie stelling krities deur relevante bewyse te gebruik om jou antwoord te ondersteun.</p>	<p>Mobutu Sese Seko het goeie leierskapseienskappe getoon na verkryging van onafhanklikheid van koloniale beheer gedurende die 1960's. Stem jy saam met die stelling? Ondersteun jou argument deur relevante bewyse te gebruik.</p>	<p>Verduidelik tot watter mate die Kongo se onafhanklikwording van België in Junie 1960 die verwagtinge vir 'n nuwe en beter lewe vir alle Kongolese geskep het.</p>
<p>STAND PUNT REDE BEWYSE</p>	<p>INLEIDING Jy moet 'n inleiding hê, want dit verduidelik duidelik waarop jou opstel sal fokus en help die nasiener om die rigting van die argument wat jy in die opstel sal ontwikkel, te verstaan</p>	
<p>PUNT: VERDUIDELIK: VOORBEELDE: SKAKEL:</p>	<p>PARAGRAAF 1 Kort agtergrond van die Kongo voor onafhanklikheid. Behandeling van Kongolese en opbou tot onafhanklikheid. Belgiese regeringsoorhandiging/Paternalisme/Onluste/Verkiesings Watter impak het hulle op die mense van die Kongo gehad?</p>	
<p>PUNT: VERDUIDELIK: VOORBEELDE: SKAKEL:</p>	<p>PARAGRAAF 2 Mobuto as 'n diktator (POLITIES) Verduidelik hoe hy hierdie strategie gebruik het. Brei uit oor hierdie strategie. Dui die impak van sy diktatuur op die Kongolese en politieke leiers aan.</p>	
<p>PUNT: VERDUIDELIK: VOORBEELDE: SKAKEL:</p>	<p>PARAGRAAF 3 Maak 'n punt oor "Mobutuisme"? (POLITIESE) Verduidelik wat dit was. Verskaf bewyse in hoe dit geïmplementeer is. Hoe is Kongolese as gevolg van hierdie beginsel behandel?</p>	
<p>PUNT: VERDUIDELIK: VOORBEELDE: SKAKEL:</p>	<p>PARAGRAAF 4 Waarom is die land Zaire genoem ? (POLITIES/EKONOMIES) Verduidelik die konsep Zaireanisering. Verduidelik hoe hierdie beleid deur die Kongolese gebruik is. Dui aan hoe die Kongo verenig is.</p>	
<p>PUNT: VERDUIDELIK: VOORBEELDE: SKAKEL:</p>	<p>PARAGRAAF 5 Op watter hulpbronne het die Kongo ekonomies staatgemaak? (EKONOMIESE) Watter Hulpbronne in die Kongo gebruik is. Maatskappye genasionaliseer en buitelandse hulp. Wat was die resultate vir die mense van die Kongo?</p>	
<p>PUNT: VERDUIDELIK: VOORBEELDE: SKAKEL:</p>	<p>PARAGRAAF 6 Kleredrag (abakos) in die Kongo en impak op sy mense. (KULTUREEL) Hierdie beleid verwerp verwestersing. Westerse-styl pakke is verbied (deur 'n dekreet)/beleid van egtheid/ Outentisiteit Wat was die resultate vir die mense van die Kongo?</p>	
<p>PUNT: VERDUIDELIK: VOORBEELDE: SKAKEL:</p>	<p>PARAGRAAF 7 Onderwys in die Kongo (KULTUREEL) Verandering van die stelsel (laerskool en hoërskool Inskrywings het toegeneem en staatsbefondsing is verwyder. Wat was die resultate vir die mense van die Kongo?</p>	
<p>AFSLUITING KONTEKS</p>	<p>Som jou algehele idees op terwyl jy 'n finale perspektief verskaf. Maak seker dat jy nie nuwe inligting bekendstel nie.</p>	

BURGERLIKE SAMELEWING PROTES VAN DIE 1950'S TOT DIE 1970's: DIE SWART MAG BEWEGING

<p>Swart Amerikaners het die Swartmag-filosofie aangeneem om selftrots en selfstandigheid in hulself te vestig om diskriminasie teen hulle in die VSA uit te daag.</p> <p>Stem jy saam met hierdie stelling? Ondersteun jou argument met die relevante bewyse.</p>	<p>Die <u>Swartmagbeweging</u> het in die 1960s 'n militante benadering aangeneem om diskriminasie teen swart Amerikaners in die VSA uit te daag.</p> <p><u>Bespreek hierdie stelling krities</u> in die konteks van die Swartmagfilosofie.</p>	<p>Verduidelik tot watter mate verskillende rolspelers suksesvol was om die Swartmagfilosofie te gebruik om in die 1960's diskriminasie teen swart Amerikaners in die Verenigde State van Amerika te beëindig.</p>
<p>STANDPUNT REDE BEWYSE</p>	<p>INLEIDING Jy moet 'n inleiding hê, want dit verduidelik duidelik waarop jou opstel sal fokus en help die nasiener om die rigting van die argument wat jy in die opstel sal ontwikkel, te verstaan</p>	
<p>PUNT: VERDUIDELIK: VOORBEELDE: SKAKEL:</p>	<p>PARAGRAAF 1 Rede vir die Swartmagbeweging (SMB) Afro-Amerikaners is van basiese regte ontnem. Kritiek van MLK. Swak behuising, gesondheidsorg en kwaliteit onderwys, wat lei tot hoë werkloosheidsyfers. Beklemtoon hoofpunt in die vraag.</p>	
<p>PUNT: VERDUIDELIK: VOORBEELDE: SKAKEL:</p>	<p>PARAGRAAF 2 Malcolm X en sy invloed op Swartmagbeweging Bevorder die konsep van SwartMag en selfgelding. Geglo geweld is die manier om verandering te skep. Wou skeiding van rasse hê. Beklemtoon hoofpunt in die vraag.</p>	
<p>PUNT: VERDUIDELIK: VOORBEELDE: SKAKEL:</p>	<p>PARAGRAAF 3 Stokely Carmichael en sy invloed op Swartmagbeweging Wou 'n gevoel van trots en onafhanklikheid onder Afro-Amerikaners ontwikkel. 'Swart is pragtig' / 'Swartmag', / Selfvertroue / Onafhanklikheid, en van Swart Amerikaners. Beklemtoon hoofpunt uit die vraag.</p>	
<p>PUNT: VERDUIDELIK: VOORBEELDE: SKAKEL::</p>	<p>PARAGRAAF 4 Black Panther Party en Swartmagbeweging (Huey Newton en Bobby Searle) Groep met 10-punt plan met eise vir gelyke regte, geleenthede en fasiliteite. Gebruikte gewere, selfverdediging, voedingskemas, regshulp om SMB te ondersteun. Beklemtoon hoofpunt in die vraag.</p>	
<p>PUNT: VERDUIDELIK: VOORBEELDE: SKAKEL::</p>	<p>PARAGRAAF 5 Kort- en Langtermyn doelwitte bereik Die militante optrede wat deur die Black Panther Party geneem is, het 'n beduidende impak gehad. Swart Amerikaners kan in die regering en sakesektor dien/Stemregwet/ Beklemtoon hoofpunt in die vraag.</p>	
<p>AFSLUITING KONTEKS</p>	<p>Som jou algehele idees op terwyl jy 'n finale perspektief verskaf. Maak seker dat jy nie nuwe inligting bekendstel nie.</p>	

VRAESTEL 2

VRAAG 1: HOE HET DIE VERENIGDE DEMOKRATIESE FRONT (UDF) OP PW BOTHA SE HERVORMINGS IN DIE 1980's GEREAGEER?

BRON 1A

Die bron hieronder is 'n uittreksel uit 'n boek deur S Dubow, 'n historikus en akademikus, wat fokus op PW Botha se hervormings wat deur die nuwe grondwet van die Republiek van Suid-Afrika (Wet 110 van 1983) voorgestel is. Dit verduidelik hoe die driekamerstelsel ingestel sou word.

PW Botha se langverwagte grondwetlike voorstelle het behels dat die Westminster-regeringstelsel vervang moet word met die 'driekamer'-parlement met aparte kamers vir blankes, kleurlinge en Indiërs. ['n Presidentsraad](#), saamgestel uit die drie kamers, sou die uitvoerende Staatspresident adviseer. Die grondwetlike voorstelle is uiteindelik met 'n groot meerderheid in 'n referendum vir slegs blankes in 1983 aanvaar. Dit was 'n korttermyn persoonlike oorwinning vir Botha, maar die koste was dat opposisie aan beide kante van die politieke spektrum (reeks) gemobiliseer is.

Dit was die kwaai (woedende) saak van 'magsdeling' wat uiteindelik Treurnicht se langverwagte regse skeuring van die Nasionale Party uitgelok het. Van nog groter betekenis was die effek van die nuwe grondwet op die oorgrote meerderheid van die bevolking. In 'n poging om Kleurlinge en Indiërs in die politieke proses (met baie beperkte sukses) te lok (nooi), het die lompe (vals) grondwetlike reëlings die uitsluiting van Afrikaner van Suid-Afrikaanse burgerskap beklemtoon. Beperkte politieke inlywing vir sommige was geen plaasvervanger vir die verlies van volle politieke regte vir Suid-Afrika se meerderheid nie.

In 1983 was dit onmoontlik om te raai dat die stigting van die United Democratic Front (UDF) Suid-Afrikaanse politiek sou transformeer, maar dit was dadelik duidelik (voor die hand liggend) dat die stigting daarvan 'n hoogs betekenisvolle politieke ontwikkeling was.

[Uit Apartheid, 1948 - 1994 deur S Dubow]

VRAAG 1: HOE HET DIE VERENIGDE DEMOKRATIESE FRONT (UDF) REAGEER OP PW BOTHA SE HERVORMINGS IN DIE 1980's?

1.1 Verwys na Bron 1A

1.1.1 **Definieer** die term 'driekamerparlement' in jou eie woorde. (1 x 2) (2)

WENK: Skryf in jou eie woorde

1.1.2 Wie, **volgens die bron**, sou die uitvoerende staatspresident adviseer? (1 x 2) (2)

WENK: Kopieer die antwoorde direk vanaf die bron

1.1.3 **Verduidelik** wat bedoel word met die stelling, 'Dit was 'n korttermyn persoonlike oorwinning vir Botha, maar die koste was dat opposisie aan beide kante van die politieke spektrum (reeks) gemobiliseer is', **in die konteks van** grondwetlike voorstelle in 1983. (2 x 2) (4)

WENK : Lees die bron aandagtig deur, maar beantwoord met jou eie woorde

1.1.4 **Waarom dink jy** was die stigting van die United Democratic Front (UDF) 'n uiters belangrike politieke ontwikkeling'? (2 x 2) (4)

WENK : Lees die vraag aandagtig deur, dink na oor die betekenis van die woorde en pas jou eie kennis toe

BRON 1B

Die bron hieronder is deel van 'n toespraak gelewer deur ds Frank Chikane by die bekendstelling van die United Democratic Front (UDF) in Rocklands, Mitchells Plain, Kaapstad op 20 Augustus 1983. Dit verduidelik die belangrikheid daarvan om 'n verenigde front teen die 1983 apartheidshervormings te vorm.

Kamerade, vriende, hierdie dag, vandag, is die hoogtepunt (afsluiting) van sewe maande se werk om die bekendstelling van die United Democratic Front te sien. Ons gaan sekerlik die rekord van die geskiedenis ingaan as 'n belangrike gebeurtenis, wat die gety (stormloop) van die stryd versterk (versterk) en daardie dag sal optel wanneer die mense sal sê, ons is vry en geregtigheid is hier, wanneer die mense sal saamleef as broers en susters sonder die uitbuiting en onderdrukking van die ander. Alhoewel hierdie 'n unieke (spesiale) dag is, val dit egter binne die spektrum (omvang) van die geskiedenis van stryd in Suid-Afrika.

... Die idee van 'n front is 'n nuwe konsep in die stryd van die mense vir omtrent die afgelope twintig jaar, en daar is verstaan dat dit staan vir eenheid-in-aksie en aanvaar die feit dat al die organisasies wat saamkom verskille het. Daar is ook klasseverskille, ideologiese verskille, bedoelingsverskille, maar almal stem saam dat hulle die hervormingsvoorstelle wat deur die Botha-regime voorgestel word, verwerp en gevolglik het hulle 'n breë front nodig om dit te doen.

Dit noodsaak dus die vorming van hierdie groep, nie noodwendig as 'n nasionale politieke organisasie nie, maar as 'n verenigde front met die uitsluitlike doel om die Koornhof-wetsontwerpe teen te staan*
...

... En ek wil 'n beroep doen op julle, alle vredeliewende mense van Suid-Afrika, om hande bymekaar te sit, om langs mekaar te loop om te veg teen die implementering van hierdie hervormingsvoorstelle sodat ons dan die stelsel kan vernietig, sodat ons kan stel 'n regering deur die volk op waar die volk volgens hulle wil sal regeer.

[Uit A History of the United Democratic Front in South Africa 1983–1991 deur J Seekings]

*Koornhof-wetsontwerpe: Verwys na 'n stuk wetgewing vernoem na Piet Koornhof, die Nasionale Party Minister van Samewerking en Ontwikkeling in die vroeë 1980's. Dit het gehoop om swart plaaslike regering te skep, toestromingsbeheer te verskerp en Afrika-mense in landelike en stedelike inwoners te verdeel (ook vir beheerdoeleindes).

1.2 Lees Bron 1B.

- 1.2.1 Wat, **volgens die bron**, beoog Ds Frank Chikane om deur die United Democratic Front (UDF) te bereik? (1 x 2) (2)

WENK: een sin in die bron bevat verskeie antwoorde

- 1.2.2 **Identifiseer enige TWEE** verskille, wat in die bron vermeld word, wat organisasies wat saamgekom het om die UDF te vorm, moes oorkom. (2 x 1) (2)

WENK : Die antwoorde is gewoonlik in chronologiese volgorde in 'n bron (in dieselfde volgorde)

- 1.2.3 **Verduidelik** waarom die UDF die Koornhof-wetsontwerpe wou teëstaan. (2 x 2) (4)

WENK: Lees die ekstra nota aan die einde van die bron

- 1.2.4 **Verduidelik waarom** 'n historikus hierdie bron **nuttig sal beskou** wanneer hy die bekendstelling van die UDF navors. (2 x 2) (4)

WENK : Nuttig en betroubaar is nie dieselfde nie. Nuttig gaan oor watter feite die bron vir ons gee.

BRON 1C

Die bron hieronder verduidelik verskillende vorme van weerstand wat deur die United Democratic Front (UDF) teen apartheidshervormings aan die gang gesit is en die daaropvolgende reaksie deur die staat.

Die UDF se teenkanting teen apartheid het hom in 'n aantal aksies gemanifesteer (getoon). Kort na sy stigting het dit 'n suksesvolle boikotaksie teen die verkiesing van die (Kleurling) Huis van Verteenwoordigers en (Indiese) Huis van Afgevaardigdes van stapel gestuur. Die UDF was betrokke by die organisasie van 'n aantal verbruikersboikotte en blyplekke. In 1983 en 1984 het dit die 'een miljoen handtekeninge'-veldtogte van stapel gestuur, waarin ondertekenaars gevra is om hul teenkanting teen die sogenaamde Koornhof-wetgewing oor swart plaaslike regering, sowel as die nuwe grondwet, uit te spreek.

Die UDF se grootste impak was egter op voetsoolvlak waar dit plaaslike strukture geskep het wat 'n sleutelrol gespeel het in die politieke opvoeding en mobilisering van die massas. By sy tweede nasionale kongres, gehou in April 1985, is besluit om massa-ondersteuning in aktiewe deelname te omskep, onder die tema 'Van protes tot uitdaging: van mobilisering tot organisasie'. Vier maande later is hierdie tema uitgebrei om 'n nuwe slagspreuk, 'Forward to People's Power', in te sluit. Die UDF se strategie was om besluitnemingstrukture wat deur die regering geskep is, te vervang met 'n stelsel van 'volksmag'. Dit was gelykstaande aan (dieselfde as) die vestiging van 'bevryde gebiede' in Suid-Afrika.

Die staat het hierdie bedreiging afgeweer en die algemene onrus in die land, wat 'n hoogtepunt in 1985 bereik het, onderdruk deur 'n reeks noodtoestande uit te roep. 'n Groot aantal mense is ingevolge veiligheidswetgewing in hegtenis geneem. Veral die UDF is erg geraak. Verskeie sleutellede van die organisasie is vermoor, insluitend Matthew Goniwe (UDF-organiseerder in die Oos-Kaap) en Victoria Mxenge (UDF-tesourier in Natal). Byna die hele leierskorps (groep) van die UDF is in die tydperk 1985 tot 1987 beperk.

[Vanaf <https://omalley.nelsonmandela.org/omalley/index.php/site/q/03lv02424/04lv02730/05lv03188/06lv03222.htm>. Toegang op 4 September 2021.]

1.3 Bestudeer Bron 1C.

- 1.3.1 **Gebruik jou eie kennis en verduidelik** wat 'n verbruikersboikot in die konteks van die UDF is. (1 x 2) (2)
- 1.3.2 **Lewer kommentaar oor** die implikasie van die slagspreuk, 'Voorwaarts na Mensemag', in die konteks van die UDF se weerstand teen PW Botha se apartheidshervormings. (2 x 2) (4)
- 1.3.3 **Noem enige TWEE** maatreëls (aksies) in die bron wat die staat getref het om die algemene onrus wat in 1985 in die land plaasgevind het, te onderdruk. (2 x 1) (2)

WENK: Aksies is soortgelyk aan 'stappe' wat geneem is. Kopieer die antwoorde direk.

BRON 1D

Die plakkaat hieronder is in die 1980's deur die United Democratic Front (UDF) gepubliseer. Dit beeld sy verbintenis uit om onderdrukkende maaatreëls van die staat te weerstaan.

- 1.4 Gebruik Bron 1D.
- 1.4.1 **Verduidelik die boodskap** wat UDF met hierdie plakkaat wil oordra. (2 x 2) (4)
- WENK:** Politieke spotprente beeld altyd 'n storie uit 'n bepaalde oogpunt uit
- 1.4.2 **Identifiseer enige TWEE** onderdrukkende maatreëls in die bron wat die apartheidsregime teen UDF-lede getref het. (2 x 1) (2)
- WENK:** Onderdrukkende beteken om hard en outoritêr aan te dring
- 1.5 Verwys na Bronne 1C en 1D. **Verduidelik hoe** die bewyse in Bron 1D die inligting in Bron 1C met betrekking tot die Suid-Afrikaanse regering se reaksie op die UDF **ondersteun** . (2 x 2) (4)
- WENK:** Jy moet twee direkte vergelykings tussen die bronne gee
- 1.6 Gebruik die inligting in die relevante bronne en jou ow kennis, skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls (ongeveer 80 woorde) **verduidelik** hoe die United Democratic Front (UDF) (2 x 2) (4)
- WENK: SKILMETODE**
P-punt (*ontwikkel argumentslyn of onderwerpsin*)
V- verduidelik (*brei meer uit oor 'n standpunt*)
V-voorbeelde (*voorbeelde van bewyse wat gebruik moet word om die argument te ondersteun*)
S-skakel (*resultate/ gevolge/ impak*)

VRAAG 2: HOE HET DIE WAARHEID-EN-VERSOENINGSKOMMISSIE (WVK) DIE MOORDSAAK VAN DIE CRADOCK VIER HANTEER?

BRON 2A

Die uittreksel hieronder verskaf 'n oorsig van die totstandkoming van Suid-Afrika se Waarheids-en-versoeningskommissie en sy ondersoek na die Cradock Vier-saak.

In die nasleep van apartheid het Suid-Afrika probeer **2.1.1 om die gruweldade wat tydens dekades van sistemiese rassesegregasie en onderdrukking gepleeg is, aan te spreek. Om nasionale genesing te fasiliteer en die waarheid agter menseregteskendings te ontbloot**, het die Regering van Nasionale Eenheid die Waarheid-en- Versoeningskommissie (WVK) in 1995 gestig. Onder voorsitterskap van aartsbiskop Desmond Tutu was die WVK daarop gemik **2.1.2 om growwe menseregteskendings wat tussen 1960 en 1994 plaasgevind het te ondersoek en versoening te bevorder deur middel van herstellende geregtigheid, eerder as deur vergelding (wraak).**

Een van die emblemitiese (verteenwoordigende) sake wat deur die WVK ondersoek is, was die sluipmoord op die Cradock Vier. Op 27 Junie 1985 is anti-apartheidsaktiviste Matthew Goniwe, Fort Calata, Sparrow Mkonto en Sicelo Mhlauli deur veiligheidspolisie naby Port Elizabeth ontvoer en wreed vermoor. Aanvanklike geregtelike doodsondersoeke tydens die apartheidsera het onoortuigende resultate opgelewer, met bevindings wat die sterftes aan "onbekende persone" toegeskryf het.

Met die ontstaan van die WVK is die saak herbesoek om die waarheid agter hierdie moorde te ontdek. In 1999 het ses voormalige polisiebeamptes wat by die voorval betrokke was, aansoek gedoen om amnestie voor die WVK se Amnestiekomitee...

[Uit: *The Cradock Four – The Truth and Reconciliation Commission* deur die Stigting vir Menseregte]

VRAAG 2: HOE HET DIE WAARHEID-EN-VERSOENINGSKOMMISSIE (WVK) DIE MOORDSAAK VAN DIE CRADOCK VIER HANTEER?

Bestudeer Bronne 2A, 2B, 2C en 2D en beantwoord die vrae wat volg.

2.1 Verwys na Bron 2A.

- 2.1.1 Gee TWEE redes uit die bron waarom die WVK tot stand gekom het. (2 x 1) (2)
- 2.1.2 Identifiseer TWEE bewyse uit die bron wat die doel van die WVK aandui. (2 x 1) (2)
- 2.1.3 Lewer kommentaar oor wat geïmpliseer word deur die stelling: "... en versoening te bevorder deur herstellende geregtigheid eerder as vergelding," in die konteks van die Regering van Nasionale Eenheid wat die WVK in 1995 gestig het (2 x 2) (4)
- 2.1.4 Wat, dink jy, was die betekenis van die Cradock Vier-saak vir die werk van die WVK? (1 x 2) (2)

BRON 2B

Die onderstaande bron is geneem uit die *Daily Maverick*. Dit skets hoe die Cradock Vier anti-apartheidsaktiviste in 1985 deur die Veiligheidspolisie vermoor is.

Op 27 Junie 1985 het vier anti-apartheidsaktiviste van Cradock; **2.2.1 Matthew Goniwe, Fort Calata, Sicelo Mhlauli en Sparrow Mkonto** van 'n *United Democratic Front* (UDF) vergadering in Gqeberha (voorheen Port Elizabeth) na Cradock teruggereis. Die vier het nooit in Cradock aangekom nie. Hulle is deur die veiligheidspolisie op pad huis toe onderskep (gevang) en hul verkoelde oorskot is dae later ontdek. Hulle sleg verbrande liggeme het elkeen talle steekwonde gehad; forensiese verslae het tekens van marteling en ander fisiese skade bevestig. Hul motor, wat ook onherkenbaar verbrand was, het nommerplate aangeheg (aangeplak) gehad wat blyk onaangeraak deur die gevolge van die brand was, en wat nie aan die oorspronklike motor behoort het nie.

... Hoewel die apartheidstaat sy betrokkenheid by die moord op die Cradock Vier ontken het, het die identiteite van die moordenaars na vore begin kom by die twee **2.2.3 geregtelike doodsondersoeke**, insluitend later toe hulle aansoek gedoen het om amnestie by die Waarheid-en-Versoeningskommissie (WVK). Onthullings van **2.2.4 die geheime militêre boodskap (instruksie) gedateer Junie 1985, wat aandui dat die vier aktiviste op bevel (versoek) van die Staatsveiligheidsraad (SSR) vermoor is, het na vore gekom.**

Oudpresident De Klerk, onder druk van mediagroeppe, die Black Sash en die families, na aanleiding van die *New Nation* se publikasie van die hoogs geheime militêre bevel (instruksie), is gedwing (gedwing) om 'n tweede geregtelike doodsondersoek in 1992 te magtig.

Die uitgelekte militêre bevel (instruksie), in Afrikaans geskryf, het neergekom op 'n magtiging dat "bogenoemde persone dringend permanent vanuit die samelewing verwyder moet word".

[Uit: <https://www.dailymaverick.co.za/article/2021-06-27-cradock-four-families-denied-the-right-to-truth-and-justice-for-36-years>. Toegang verkry op 3 Januarie 2024.]

2.2 Lees Bron 2B.

2.2.1 Noem die vier anti-apartheidsaktiviste van Cradock wat in 1985 vermoor is. (4 x 1) (4)

2.2.2 Gebruik die inligting in die bron en jou kennis en verduidelik hoekom die veiligheidspolisie die Cradock Vier in hegtenis geneem het. (2 x 2) (4)

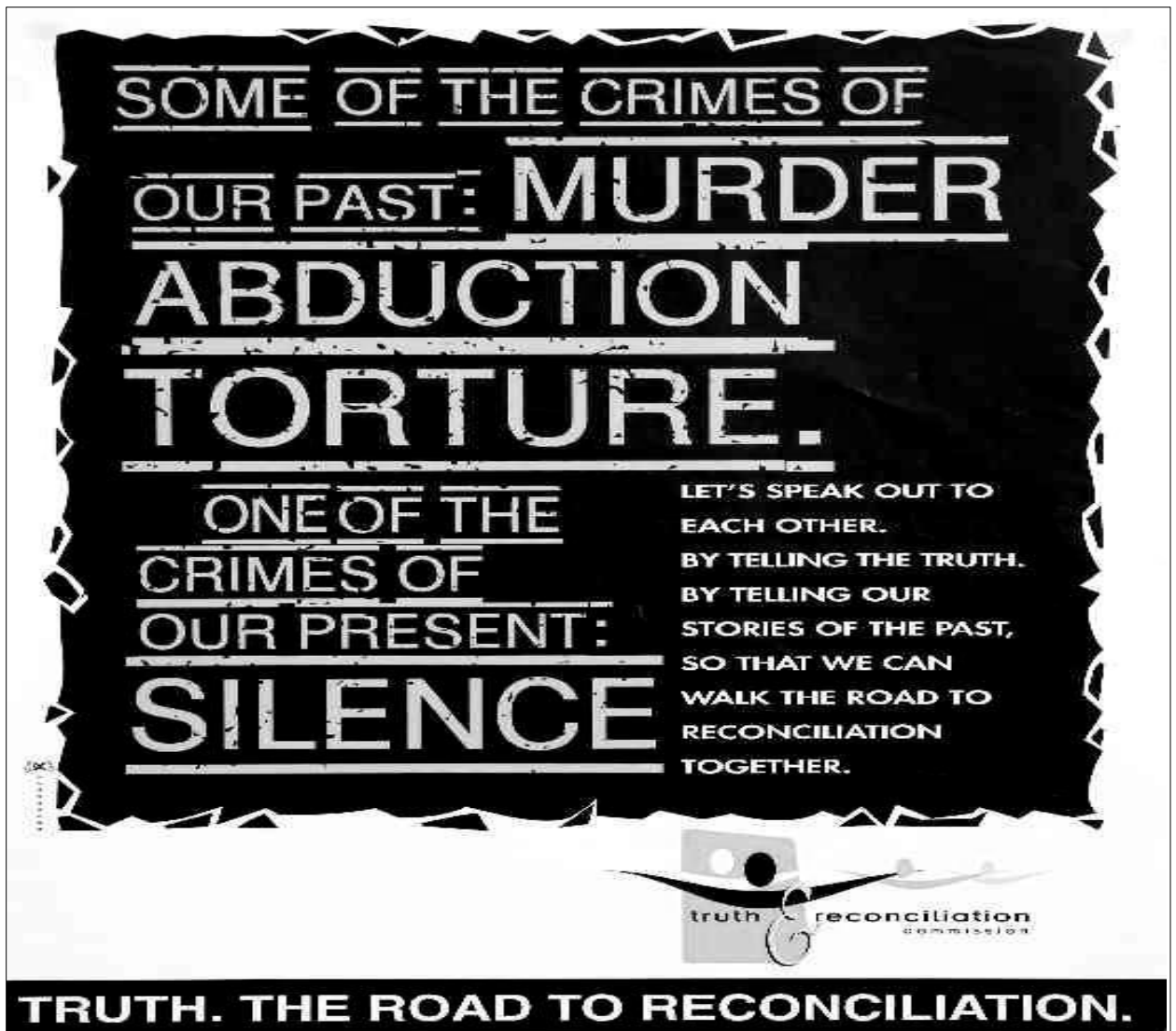
2.2.3 Definieer die term *geregtelike doodsondersoek* in jou eie woorde. (1 x 2) (2)

2.2.4 Watter bewyse dui, volgens die bron, daarop dat die apartheidsstaat verantwoordelik vir die moorde was? (1 x 2) (2)

WENK: Die antwoorde is in die bron, haal aan/kopieer soos dit is.

2.2.5 Kommentaar oor die implikasie van die stelling, "...die bogenoemde persone dringend permanent vanuit die samelewing verwyder moet word". (1 x 2) (2)

Die plakkaat hieronder is deur 2.3.1 die WVK gebruik om beide oortreders en slagoffers uit te nooi om te getuig oor die misdade wat vanaf die 1960's tot 1994 gepleeg is.

[Van http://www.saha.org.za/news/2014/September/gallery_trc_posters.htm. Toegang op 20 Augustus 2019.]

VERTALING:

Sommige van die misdade uit ons verlede: MOORD, ONTVOERING, MARTELING.
Een van die misdade van ons hede: STILTE.

Kom ons praat teenoor mekaar uit. Vertel die waarheid. Deur ons stories uit die verlede te vertel, kan ons die pad na versoening saam stap.

WAARHEID. DIE PAD NA VERSOENING.

2.3 Gebruik Bron 2C.

- 2.3.1 Verduidelik hoekom jy dink die WVK hierdie plakkaat gepubliseer het? (2 x 2) (4)
- 2.3.2 Lewer kommentaar oor die betroubaarheid van die bron vir 'n historikus wat die werk van die WVK bestudeer? (2 x 2) (4)

BRON 2D

Die uittreksel hieronder is uit 'n artikel wat op 23 Januarie 2025 deur *The Guardian* gepubliseer is. Dit bespreek die regstappe wat die families van die Cradock Vier teen die Suid-Afrikaanse regering geneem het omdat hulle versuim het om diegene wat verantwoordelik was vir die 1985-moorde te vervolg. Die families, saam met ander wat deur apartheids-era-misdade geraak is, het 'n regsgeeding aanhangig gemaak om geregtigheid en aanspreeklikheid te soek.

In 1999 het die land se Waarheids-en-Versoeningskommissie (WVK) ses veiligheidsbeamptes **2.4.1 amnestie** geweier vir hul rol in die moorde. Hulle is nooit vervolg nie en is intussen almal dood.

Nou, as deel van 'n groep van 25 gesinne van gestorwenes en oorlewendes van geweld in die apartheids-era, dagvaar Lukhanyo Calata Suid-Afrika se regering **2.4.2 omdat hy nie daarin geslaag het om sy pa se vermeende moordenaars voor die hof te bring nie.** "Om my pa te verloor, het elke vesel van my wese beïnvloed," het Calata gesê. "Ons is uiteindelik verraai deur die mense wat ons vertrou het om ons in 'n nuwe samelewing te lei."

Calata se saak, wat vandeeweek by die hooggeregshof in Pretoria aanhangig gemaak is, eis 'n ondersoek om vas te stel hoekom daar geen vervolgings was nie. Dit vra ook vir "grondwetlike skadevergoeding" van 167 miljoen rand om verdere ondersoeke, litigasie (verhore), gedenktekens en openbare onderwys te finansier.

'n Woordvoerder van Suid-Afrika se minister van justisie, wat as 'n respondent in die saak genoem is, het gesê: "Ons regsafdeling hersien die dokumente en sal dienooreenkomstig reageer, met inagneming van die behoorlike proses. Ons sal nou saamwerk met die Nasionale Vervolgingsgesag en die presidensie oor hierdie aangeleentheid."

...In 2021 het 'n uitspraak van die hoogste hof van appèl bevind dat "van 2003 tot 2017 ondersoeke na die WVK-sake gestaak is as gevolg van 'n uitvoerende besluit" en dat "dit inderdaad inmenging met die NVG was". Die hof het bygevoeg dat daar 'n "afwesigheid van detail is oor hoekom dit plaasgevind het".

Thabo Mbeki, wat van 1999 tot 2008 Suid-Afrika se president was, het in Maart 2024 in 'n verklaring gesê: "Gedurende die jare wat ek in die regering was, het ons nooit met die werk van die NVG ingemeng nie. In plaas daarvan om valshede te propageer, moet die NVG die sake wat deur die WVK na hom verwys word, ondersoek en vervolg."

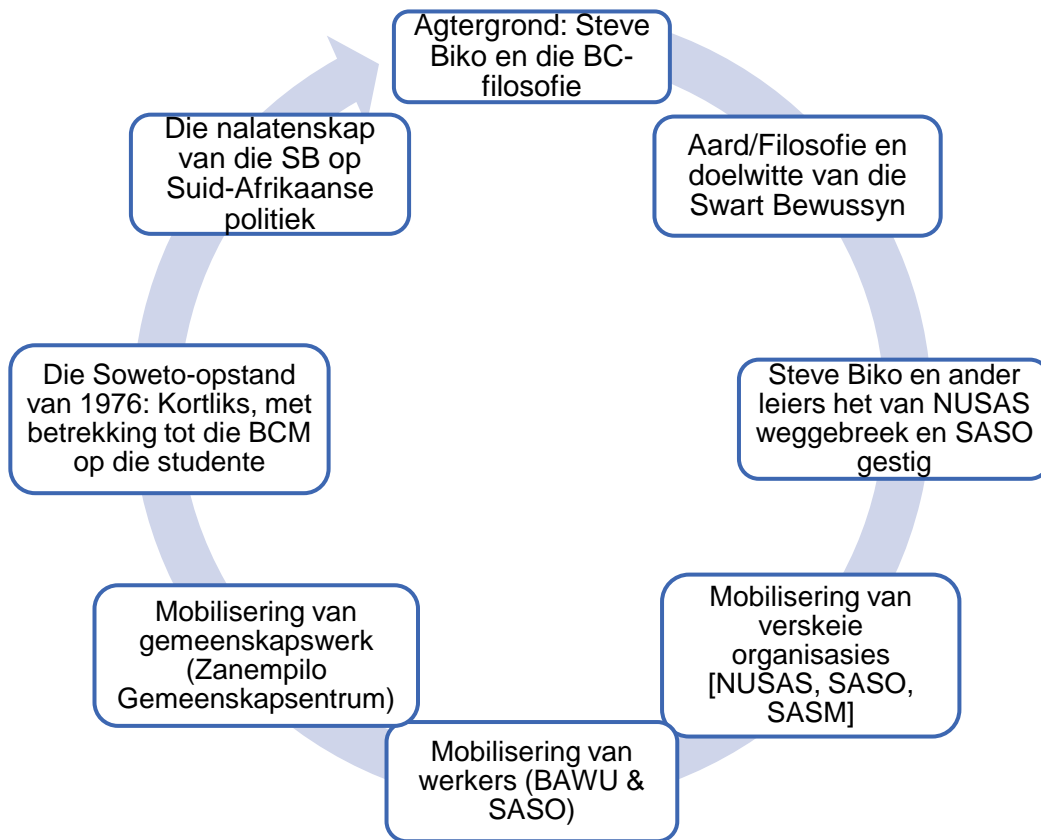
[Uit: <https://www.theguardian.com/world/2025/jan/23/apartheid-victims-families-sue-south-african-government-cradock-four-killings?>. Toegang verkry op 3 Maart 2025.]

2.4 Bestudeer Bron 2D.

- 2.4.1 Verduidelik die konsep amnestie in die konteks van die werk van die WVK. (1 x 2) (2)
- 2.4.2 Waarom, volgens die bron, het Lukhanyo Calata regstappe teen die Suid-Afrikaanse regering gedoen? (1 x 2) (2)
- 2.4.3 Waarom, volgens die bron, het Lukhanyo Calata regstappe teen die Suid-Afrikaanse regering gedoen? (1 x 2) (2)
- 2.5 Bestudeer Bron 2C en 2D. Lewer kommentaar oor hoe die inligting in Bron 2C verskil van die bewyse in Bron 2D aangaande die doeltreffendheid van die WVK in die bereiking van versoening en geregtigheid. (2 x 2) (4)
- 2.6 Gebruik die inligting in die relevante bronne en jou kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls (ongeveer 80 woorde) waarin jy verduidelik hoe die Waarheids- en-Versoeningskommissie die moordsaak van die Cradock Vier hanteer het. (8)

OPSTELLE

Vraestel 2: DIE UITDAGING VAN SWARTBEWUSSYN AAN DIE APARTHEIDSTAAT

<p>Die Swartbewussynsbeweging, onder leiding van Steve Biko, het swart mense bemagtig om selfstandig te wees en ontslae te raak van 'n minderwaardigheidskompleks in hulle stryd om in die 1970's die apartheidsregering uit te daag.</p> <p>Bespreek hierdie stelling krities.</p>	<p>Die Swartbewussynsbeweging het geglo dat swart mense hulself sielkundig moet bevry en selfstandig moet wees in hulle stryd om die apartheidsregering van die 1970's uit te daag.</p> <p>Stem jy met die stelling saam? Gebruik relevante bewyse om jou argument te staaf.</p>	<p>Verduidelik tot watter mate die filosofie van Swartbewussyn suksesvol was met die vestiging van trots en selfvertroue by swart mense om apartheid in die 1970's in Suid-Afrika uit te daag. Ondersteun jou antwoord met relevante historiese bewyse.</p>
--	---	--

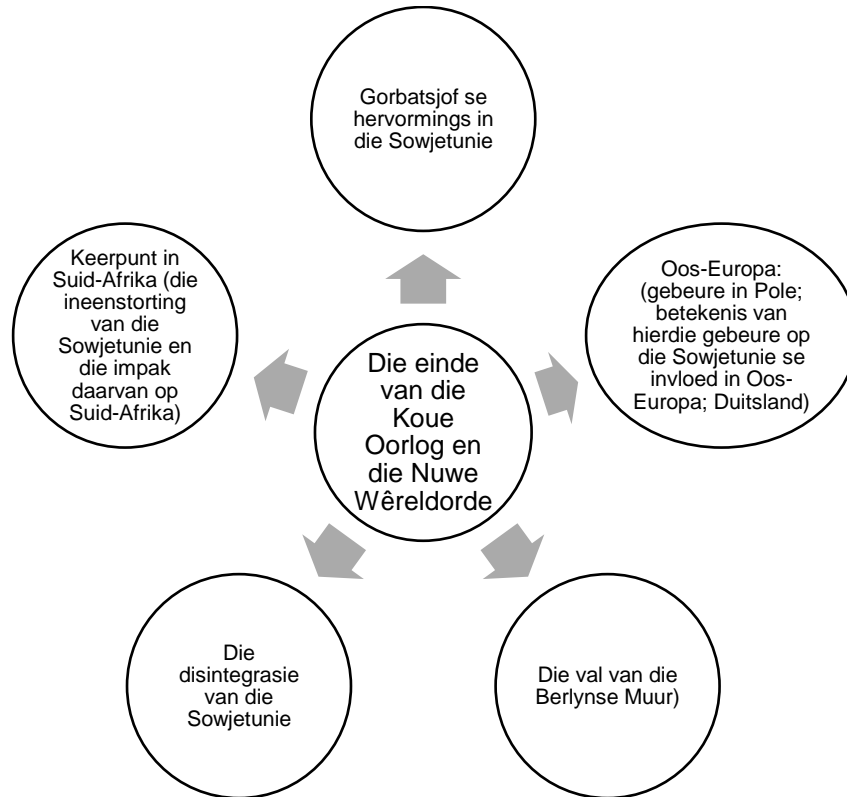
STANDPUNT REDE: VOORBEELDE:	INLEIDING Jy moet 'n inleiding hê, want dit verduidelik duidelik waarop jou opstel sal fokus en help die nasiener om die rigting van die argument wat jy in die opstel sal ontwikkel, te verstaan.
PUNT: VERDUIDELIK: BEWYSE: SKAKEL:	PARAGRAAF 1 Politieke vakuüm (kort agtergrond) Wat het in die 1960's tot die politieke vakuüm (gebrek aan verteenwoordiging) in Suid Afrika gelei? Hoe is swart Suid-Afrikanners deur die regering/samelewing behandel? Beklemtoon hoofpunt van die vraag.
PUNT: VERDUIDELIK: BEWYSE: SKAKEL:	PARAGRAAF 2 Aard en doelstellings van SB Wat was die aard en doelstellings van SB Gee besonderhede oor Steve Biko se rol (Filosofie van SB) Beklemtoon hoofpunt van die vraag.
PUNT: VERDUIDELIK: VOORBEELDE: SKAKEL:	PARAGRAAF 3 Politieke mobilisering: SASO, Waarom het Biko SASO gevorm (wat was die rede?) Bespreek SASO se doelwitte en wat hulle bereik het. Beklemtoon hoofpunt van die vraag.
PUNT: VERDUIDELIK: BEWYSE: SKAKEL:	PARAGRAAF 4 Politieke mobilisering: SASM & Swartmense se Konvensie (Black People's Convention (BPC) Bespreek waarom hierdie organisasies gestig is. Wat was hul doelwitte en wat het hulle bereik? Beklemtoon hoofpunt van die vraag.
PUNT: VERDUIDELIK: VOORBEELDE: SKAKEL:	PARAGRAAF 5 Mobilisering van werkers (BAWU) Waarom is BAWU gevorm? Bespreek wat hulle gedoen het en of hulle suksesvol was. Beklemtoon hoofpunt van die vraag.
PUNT: VERDUIDELIK: VOORBEELDE: SKAKEL:	PARAGRAAF 6 Mobilisering van gemeenskapswerk (Zanempilo Gemeenskapsentrum) Verskeie gemeenskapsorganisasies is gestig om die swart gemeenskap te ondersteun. Zanempilo Health Clinic/Ginsburg Educational Trust/Zimele Trust Fund/ Gemeenskapskoerante. Beklemtoon hoofpunt van die vraag.
PUNT: VERDUIDELIK: VOORBEELDE: SKAKEL:	PARAGRAAF 7 Studentemobilisering: Die Soweto-opstand in 1976 SB se invloed op die jeug en bantoe-onderwys Afrikaans as onderrigmedium/vreedsame protes/geweld Beklemtoon hoofpunt van die vraag.
PUNT: VERDUIDELIK: VOORBEELDE: SKAKEL:	PARAGRAAF 8 Nalatenskap van Swartbewussynsbeweging SB het die leegheid in swart weerstand teen Apartheid gevul. Nuwe leierskap en rigting in versetpolitiek bevorder Beklemtoon hoofpunt van die vraag.
GEVOLGTREKKING KONTEKS	Som jou algehele idees op terwyl jy 'n finale perspektief bied. Maak seker dat jy nie nuwe inligting bekendstel nie.

ONDERHANDELDE SKIKKING EN DIE REGERING VAN NASIONALE EENHEID

<p>Die vrylating van Nelson Mandela in 1990 was die enigste voorbeeld van goeie leierskap van partyleiers tydens die onderhandelingsproses vanaf 1990 wat gelei het tot 'n nuwe politieke bedeling in Suid-Afrika in 1994.</p> <p>Stem jy saam met hierdie stelling? Gebruik relevante bewyse om jou argument te ondersteun.</p>	<p>Bespreek krities waarom die onderhandelingsproses na 'n demokratiese Suid-Afrika nie 'n maklike proses tussen 1990 en 1994 was nie.</p> <p>Gebruik relevante bewyse om jou argument te ondersteun.</p>	<p>Verduidelik tot watter mate toewyding en kompromie sleutelrolle gespeel het in die handhawing van die onderhandelingsproses wat uiteindelik gelei het tot 'n nuwe demokratiese Republiek van Suid-Afrika in 1994.</p> <p>Ondersteun jou antwoord met relevante historiese bewyse.</p>
<p>STANDPUNT REDE BEWYSE</p>	<p>INLEIDING Jy moet 'n inleiding hê, want dit verduidelik duidelik waarop jou opstel sal fokus en help die nasiener om die rigting van die argument wat jy in die opstel sal ontwikkel, te verstaan.</p>	
<p>PUNT: VERDUIDELIK: VOORBEELDE: SKAKE L:</p>	<p>PARAGRAAF 1 Veranderinge ingestel deur De Klerk 2 Februarie 1990 Toespraak in die parlement Opheffing van verbod op SAKP, ANC en PAC sodat hulle voluit deelneem aan onderhandelinge/vrylating van Nelson Mandela. Beklemtoon hoofpunt uit die vraag.</p>	
<p>PUNT: VERDUIDELIK: VOORB EELDE: SKAKE L:</p>	<p>PARAGRAAF 2 Begin van onderhandelinge ANC gelei deur Mandela en NP-afvaardiging gelei deur De Klerk (Groote Schuurminuut)/Talks in Pretoria (Pretoria-minuut) Politieke misdrywe en vrylating van politieke gevangenes/ vrede is tussen die ANC en NP tot stand gebring Beklemtoon hoofpunt uit die vraag.</p>	
<p>PUNT: VERDUIDELIK: VOORBEELDE: SKAKE L:</p>	<p>PARAGRAAF 3 KODESA 1 en 2 C1 Gemik op die totstandkoming van 'n vreedsame politieke skikking/ C2 het misluk omdat bekommernisse nie bereik is nie C1 19 politieke partye het by die World Trade Centre vergader/slegs blankes referendum/C2 ANC het uitgestap met dreigende massa-aksie. Beklemtoon hoofpunt uit die vraag.</p>	
<p>PUNT: VERDUIDELIK: VOORB EELDE: SKAKE L:</p>	<p>PARAGRAAF 4 “Township” Geweld Swart op swart geweld waarby ANC- en IVP-ondersteuners betrokke is/NP word daarvan beskuldig dat hulle 'n DERDE KRAG ondersteun wat daarop gemik was om die land te destabiliseer Sebokeng = Inkatha-koshuisbewoners het ANC-lede vermoor vergesel deur polisie/ Boipatong = Inkatha-mynwerkers het Boipatong- inwoners vermoor/ Bhisho = Gewapende ANC-ondersteuners marsjeer teen Ciskei-leier/ Nasionale Vredesooreenkoms onderteken tussen ANC, NP en IVP. Beklemtoon hoofpunt uit die vraag.</p>	
<p>PUNT: VERDUIDELIK: VOORBEELDE : SKAKEL:</p>	<p>PARAGRAAF 5 Sonsondergangklousule Rekord van begrip wat lei tot die sonsondergangklousule. Voorstel was dat SA se demokratiese verkiesings op 27 April 1994 gehou sou word. Beklemtoon hoofpunt uit die vraag.</p>	

PUNT: VERDUIDELIK: VOORBEELDE: SKAKEL:	PARAGRAAF 6 Verkiesings en RNU Onderhandelinge versteur deur die dood van Chris Han/ Mandela het die eerste swart president geword met twee adjunkte, Thabo Mbeki en FW De Klerk Regering van Nasionale Eenheid is toe gestig Beklemtoon hoofpunt uit die vraag.
AFSLUITING KONTEKS	Som jou algehele idees op terwyl jy 'n finale perspektief verskaf. Maak seker dat jy nie nuwe inligting bekendstel nie.

DIE EINDE VAN DIE KOUE OORLOG EN 'N NUWE WERELDORDE

Voorbeelde van vrae		
<p>6.1 Gorbatsjof se beleid van Glasnost en Perestrojka het gelei tot die verbrekking van die Sowjetunie in die vroeë 1990's.</p> <p>Stem jy saam met die stelling? Ondersteun jou argument met relevante bewyse.</p>	<p>6.2 Gorbatsjof se beleid in die Sowjetunie het Suid-Afrika se strewe na vryheid beïnvloed.</p> <p>Bespreek die stelling krities met verwysing na die veranderinge van politiek in Suid-Afrika.</p>	<p>6.3 Verduidelik in watter mate die ineenstorting van die Sowjetunie die beëindiging van apartheid in Suid-Afrika beïnvloed het</p> <p>Ondersteun jou argument met relevante bewyse.</p>
Ondersoek van die fokus van die vrae		
<p>Die opstelvraag spreek direk die interne faktore en beleide binne die Sowjetunie en hul rol in die disintegrasië daarvan aan.</p>	<p>Hierdie opstelvraag fokus op die ondersoek van hoe die agteruitgang van Sowjet-mag in die 1980's wêreldwye politieke verskuiwings beïnvloed het, met besondere klem op die impak daarvan op Suider-Afrika se politieke ontwikkelinge, bv. die einde van Sowjet-steun vir bevrydingsbewegings soos die ANC en SWAPO.</p>	<p>Die opstelvraag ondersoek die breër gevolge van die Sowjetunie se ineenstorting op die einde van apartheid, met die klem op die omvang van invloed en ander bydraende faktore.</p>

WENK: Wat is die fokus van elke vraag?

6.1: Die interne faktore en beleide binne die Sowjetunie en hul rol in die disintegrasie daarvan word direk aangespreek.

6.2: Fokus op die eksterne impak wat die Sowjet-beleide op 'n ander land (Suid-Afrika) gehad het, wat 'n verband tussen Sowjet-beleide en Suid-Afrika se politieke veranderinge vereis.

6.3: Kyk na die breër gevolge van die Sowjetunie se ineenstorting op die beëindiging van Apartheid, met die klem op die omvang van invloed en ander bydraende faktore.

Hoe sal jou benadering tot die beantwoording van vraag 6.1 en vraag 6.2 en 6.3 verskil?

Antwoord vir 6.1 en slegs 6.1

- Gorbatsjof het in 1985 op 54-jarige ouderdom sekretaris-generaal van die CPSU en leier van die regering geword. Hy was nie 'n hardloper nie en het gehoop om die Sowjetunie se ekonomie te laat herleef deur sowel nywerheidsproduksie as tegnologie, asook die uitbreiding van sy markte
- Hy het 'n groot risiko geloop om politieke verandering te bewerkstellig, veral vir die Sowjetunie, bekend vir sy geharde Kommunistiese houding.
- Hy wou die Sowjetunie uit 'n swak ekonomiese stelsel haal – weens ruimte en wapenwedloop met die VSA.
- Hy het die beleid van Perestroika (Ekonomiese heropbou) en van Glasnost (openheid) bekendgestel.
- Glasnost het gelei tot kritiek op die beleid van Perestroika en Gorbatsjof self
- Baie geharde kommuniste was ontevrede met beleid wat ongewild geraak het
- By die huis het hy twee soorte teenstanders gehad: hardlopers wat gekant was teen die hervormings en liberale wat hom gekritiseer het omdat hy nie vinnig genoeg beweeg het nie.
- Die twee beleide het mekaar nie soos gedink ondersteun nie, maar het die hele stelsel van die Sowjetunie beëindig
- Hy het ondersteuning tuis verloor – Eenheid van die Sowjetunie was in gevaar en Sosialisme het bedreig geraak
- Hy het 'n heldstatus aan die Weste gebied. Sy persoonlike mag en aansien het toegeneem. Hy het in 1990 'n edele prys vir vrede verdien.
- Baie onderliggende verskille het tussen die 15 Republieke bestaan
- Burgerlike onrus het tussen verskeie groepe uitgebreek
- Ou vorm van nasionalisme het na vore gekom en gelei tot nuwe eis vir onafhanklikheid
- Hy het probeer om die disintegrasie te keer deur die stigting van 'n Federasie van State voor te stel – wat misluk het.
- In 1990 het verskeie Sowjet-state insluitend Rusland onder Gorbatsjof se bitter mededinger, Boris Jeltsin, hul onafhanklikheid verklaar
- Op 25 Des 1991 is die USSR ontbind, die Kommunistiese Party ontbind
- Elkeen van die 15 Republieke het onafhanklik geword en lede van die Statebond van Onafhanklike state geword
- Die disintegrasie het die einde van die koue oorlog gesimboliseer
- Enige ander relevante antwoord

Antwoord vir 6.2 en 6.3

- Gorbatsjof het Sekretaris-Generaal van die KPSU en leier van die regering in geword
- 1985 op 54-jarige ouderdom. Hy was nie 'n hardliner nie en het gehoop om die ekonomie van die Sowjetunie te laat herleef deur beide industriële produksie en tegnologie te verbeter, asook om uit te brei
- In 1985 het hy Perestroika bekendgestel(ekonomiese heropbou)en Glasnost(oopheid)
- Perestroika het kleinskaalse privaat eienaarskap toegelaat en regeringsbeheer verwyder oorproduksie
- Perestroika en Glasnost het gelei tot eise vir die einde van kommunisme
- Die disintegrasie het die einde van die Koue Oorlog gesimboliseer
- Gesprekke tussen die NP en die ANC in ballingskap

- Die ineenstorting van die Sowjetunie het druk geplaas op beide die Nasionale Party-regering en die ANC om onderhandelinge te begin
- Die nederlaag van die SAW tydens die Slag van Cuito Cuanavale in 1988 het die
- Nasionale Party begin onderhandelinge met kommuniste oor onafhanklikheid van Suidwes-Afrika
- FW de Klerk het hervormings ingestel wat gelei het tot onderhandelinge tussen die Nasionale Party en die ANC
- Suid-Afrika het uit Suidwes-Afrika onttrek – SWAPO het die verkiesing gewen (1990) en dit herdoop tot Namibië
- Hierdie vreedsame oorgang van wit minderheidsheerskappy na swart meerderheidsheerskappy in Namibië het as 'n bloudruk vir SA gedien om dieselfde te doen
- Dit het duidelik geword dat die Nasionale Party-regering nie wit kon handhaaf nie. oppergesag onbepaald regeer.
- Invloedryke lede van die Nasionale Party het begin beseef dat apartheid nie die antwoord vir die ontwikkeling van 'wit' ekonomiese belange
- Die regering het begin glo dat hervormings die ontwikkeling insluit van 'n sterk swart middelklas wat as 'n 'bolwerk teen rewolusie' sou optree
- Die Suid-Afrikaanse regering kon nie meer die bedreiging van kommunisme gebruik om genereer Westerse steun
- Suid-Afrika kon nie meer op Westerse steun staatmaak vir sy 'anti-kommunistiese' standpunt nie.
- Wêreldpolitiek het verander en dit het 'n impak op Suid-Afrika se apartheidsbeleid gehad
- Die apartheidsregime kon nie meer kommunisme gebruik om sy beleid van rasse-segregasie te regverdig nie.
- Die Nasionale Party se bewering dat hulle Suid-Afrika teen 'n kommunistiese aanval het onrealisties geword
- De Klerk het gedink dat die ANC swak sou wees en het sy bereidwilligheid getoon om onderhandel daarmee
- Die USSR kon die ANC nie meer finansiëel ondersteun nie, aangesien die ekonomiese toestande uitdagings
- Die USSR sou die ANC nie meer met wapens ondersteun nie, aangesien dit voorgestaan het vreedsame onderhandelinge
- Die ANC kon nie die gewapende stryd teen die NP voortsit sonder hierdie militêre en finansiële ondersteuning
- Die ANC het nou ook bereidwilligheid getoon om met die NP as alternatief te onderhandel tot die gewapende stryd
- FW de Klerk het begin aanvaar dat die swart stryd teen apartheid nie 'n sameswering gerig vanuit Moskou
- Dit het De Klerk in staat gestel om met die bevrydingsorganisasies te skakel om 'n blywende oplossing vir Suid-Afrika
- Op 2 Februarie 1990 het De Klerk die opheffing van alle anti-apartheid-aksies aangekondig organisasies en dit het die weg gebaan vir veelparty-gesprekke
- Hierdie gesprekke het uiteindelik gelei tot demokratiese verkiesings wat in 1994 gehou is.
- Enige ander relevante reaksie